

Yleissopimus, joka koskee merenkulkijain
kansallisia henkilöllisyystodistuksia

1.VII.1970 - 30.VI.1972

I. Sopimuksen soveltamiseen liittyvät lait ja asetukset:

- Laki merimiesten katselmuksesta ja luetteloimisesta (258/37)
(ILO: 1937 - Fin. 3)
- Merimieslaki (341/55) (ILO: 1955: Fin. 2)
- Ulkomaalaisasetus (187/58)
- Pohjoismaiden kesken tehty ja niiden valtioiden kansalaisten passintarkastuksen poistamista koskevat asetukset (178/58) ja
(Sop S 70/65)
- Passiasetus (90/60)
- Asetus merenkulkijain kansallisia henkilöllisyystodistuksia
koskevan yleissopimuksen voimaansaattamisesta (832/70)

II. Oheisena seuraa selvitys siitä, kuinka sopimuksen määräykset lain-
säädännön mukaan toteutetaan Suomessa:

1. artikla

2 mom. Suomessa määräävät asianomaiset viranomaiset siitä, mitä henkilöryhmiä on pidettävä merenkulkijoina. Tarvittaessa tämä tapahtuu yhteistyössä alan työmarkkinajärjestöjen kanssa. Minkäänlaisia hankaluuksia ei tässä suhteessa ole tullut tietoon.

2. artikla

1 mom. Maassamme ei ole varsinaisesti tällaisia erityisryhmiä, sillä voimassa olevan passiasetuksen mukaisesti voidaan jokaiselle ulkomaan liikenteessä olevalle merimiehelle antaa erityinen merimiespassi, joka myönnetään maksutta. Tämän estämättä voidaan merimiehille lisäksi antaa passi ulkomaille matkustamista varten, mikäli em. asetuksen säätämät edellytykset passin antamiselle muutoin ovat olemassa. Näin ollen merimiehellä voi olla samanaikaisesti hallussaan sekä voimassa oleva merimiespassi että voimassa oleva tavallinen passi ulkomaille matkustamista varten. Tavallisesta passista peritään kuitenkin säädetty leimavero.

3. artikla

Voimassa olevan passiasetuksen mukaan merimiespassi annetaan kerralleen enintään viideksi vuodeksi. Merimies on kuitenkin oikeutettu matkustamaan Islantiin, Norjaan, Ruotsiin ja Tanskaan ilman

passia. Jos merimies kuitenkin hakee passia ulkomailla, eikä täyttää selvitystä hänen esteettömyydestään ole hakemukseen liitetty, hänelle voidaan, milloin erityisiä syitä on, antaa väliaikainen merimiespassi enintään yhdeksäksi kuukaudeksi.

4. artikla

Suomessa vahvistaa sisäasiainministeriö merimiespassin muodon. Tähän merimiesten henkilöllisyystodistukseen sisältyvät ne tiedot, joita yleissopimuksessa edellytetetään, ja se on muutenkin laadittu sellaiseksi ja valmistettu sellaisesta materiaalista kuin sopimuksessa on määrätty (liitteenä seuraa 2 kpl merimiespasseja).

Mitä tulee ulkomaalaisen merimiehen maahantuloon ja maastalähtöön, sisältyvät näitä asioita koskevat määräykset meillä ulkomaalaisasetukseen. Ulkomaan merimiehellä, joka haluaa matkustaa Suomeen pyrkiäkseen täällä palvelukseen johonkin alukseen, tulee olla passi ja eräissä tapauksissa myös viisumi. Sitä vastoin aluksen henkilökuntaan kuuluva ulkomaalainen voi käydä Suomessa maissa ilman passia sinä aikana, jonka alus tavanmukaisesti viipyy satamassa. Tällöin kuitenkin vaaditaan, että hänellä on valokuvalla varastettu henkilöllisyystodistus ja ettei paikkakunnan poliisiviranomainen katso siihen olevan estettä. Lisäksi aluksen henkilökuntaan kuuluva ulkomaalainen, jonka päästökatselmus on suoritettu Suomessa, on käsiteltävä maahan saapuvana ulkomaalaisena. Samaten on ulkomaalaista, joka Suomessa ottokatselmuksen jälkeen otetaan toimeen alukseen, käsiteltävä maasta lähtevänä ulkomaalaisena.

Vielä voidaan mainita, että merenkulkijain nykyisten voimassa olevien henkilöllisyystodistusten suunnittelu- ja valmisteluvaiheessa kuultiin myös merenkulun työmarkkinajärjestöjen mieltä asiakirjojen muodon ja sisällön osalta. Muutenkin on sanottava, että viranomaiset pyrkivät ratkaisemaan alalla esiintyvät kysymykset kuulemalla ensin asianomaisia laivanvarustajain ja merenkulkijain järjestöjä.

5. artikla

Mikäli merenkulkijalla on ollut voimassa oleva henkilöllisyystodistus, on hänen ollut mahdollista halutessaan palata Suomesta alueelle, jonka viranomainen on hänelle todistuksen antanut. Liioin ei merimiestä ole estetty palaamasta kotimaahansa, vaikka vähintään yksi vuosi olisi kulunut siitä päivästä, jolloin todistuksessa mainittu voimassaoloaika oli mennyt umpieen. Muutenkaan ei saatujen

tietojen mukaan ole maassamme ilmennyt sellaista, joka olisi aiheuttanut hankaluuksia merimiesten kotimaahan palauttamisen osalta.

6. artikla

Asianomaisilta viranomaisilta saatujen tietojen mukaan ei po. yleissopimuksen ratifioiminen ole aiheuttanut muutoksia Suomessa tähän saakka noudatetun käytännön osalta. Tämän perusteella on sopimuksessa edellytettyä merimiehen henkilöllisyystodistusta pidetty riittävänä todisteena hänen henkilöllisyydestään, ja merimies on saanut esteettä liikkua maissa suorittamassa tavanmukaisia merimiehen ammattiin kuuluvia asioita. Sitä vastoin ei ulkomaalainen merimies ole tällaisella henkilöllisyystodistuksella voinut matkustella vapaasti maassa, vaan näissä tapauksissa on vaadittu, että hänellä on lisäksi täytynyt olla asemamaasta annettu asianmukainen voimassa oleva normaalipassi.

III. Ko. yleissopimuksen soveltamisen valvonta kuuluu Suomessa sisäasiainministeriölle.

IV. Ei ilmoitettavaa.

V. Sopimus on ollut toistaiseksi voimassa Suomen kohdalla verraten lyhyen ajan, joten meillä on vielä ymmärrettävistä syistä varsin vähän kokemuksia sen soveltamisesta. Kun tämän asiakirjan tarkoituksena on kuitenkin ollut aikaansaada yhtäläinen ja samanarvoinen kansainvälinen henkilöllisyystodistus kaikille merenkulkijoille sekä luoda yksinkertainen ja yhdenmukainen käytäntö tälle alalle, voidaan todeta, että Suomessa on jo kauan pyritty noudattamaan tällaisia periaatteita.

Samalla voidaan todeta, että ulkomaalaiset merenkulkijat eivät ole aiheuttaneet täällä sanottavia hankaluuksia viranomaisille ja että sopimuksen ratifiointi ei liioin ole synnyttänyt hankaluuksia suomalaisille merenkulkijoille merimiespassin saamisen osalta. Tämän ohella on viranomaisten ja merenkulkijain järjestöjen keskeisissä neuvotteluissa käyty keskustelua myös siitä, että mikäli ko. sopimus vielä myöhemmin edellyttäisi joidenkin uudistusten toimeenpanoa, pyrittäisiin ne tulevaisuudessa suorittamaan, sikäli kuin nämä toimenpiteet maan lainsäädännön, käytännön ja olosuhteiden kannalta ovat mahdollisia.

VI. Tämä raportti on lähetetty seuraaville työnantajain ja työntekijäin järjestöille:

- 1) Merenkulun Työnantajaliitto
- 2) Ålands Redarförening
- 3) Suomen Merimies-Unioni
- 4) Suomen Laivanpäälystöliitto
- 5) Suomen Konepäälystöliitto ja
- 6) Suomen Radiosähköttäjaliitto.

AT/AAu